

Posudek vedoucího na diplomovou práci p. Bc. Dmitrije Solaniče „Posmrtná cesta v době Bojujících států a Han na základě písemných a archeologických pramenů“

Autor se ve své práci na základě vlastní analýzy archeologických a písemných pramenů z doby Válčících států (453–221 př. n. l.) a Západní Han (206 př. n. l.–9 n. l.) věnuje vyhodnocení dvou konkurenčních teorií, které ohledně představ o posmrtné existenci a z toho vyplývajících funkcí hrobek v uvedených epochách formulovali moderní badatelé: teorie hrobky jako „šťastného domova“, předložené čínsko-americkým historikem umění Wu Hungem a teorie hrobky jako zastávky v posmrtné cestě duše, jejímiž proponenty jsou Constance C. Cook a nověji i čínský archeolog Lai Guolong. Základem pro obě teorie jsou aristokratické hrobky datované do 5. až 2. stol. př. n. l. a nacházející se na území starověkého jižního státu Chu, případně v oblasti sféry jeho politického a kulturního vlivu. Jde o hrobku markýze Yi z chuského vazalského státu Zeng na lokalitě Leigudun, datovanou do roku 433 př. n. l., hrobku M2 na lokalitě Baoshan, pocházející z roku 316 př. n. l. a náležející vysokému chuskému hodnostáři Shao Tuovi, a konečně o raně západohanské hrobky na lokalitě Mawangdui, v nichž byli pohřbeni členové rodiny vysokého hodnostáře místního hanského lenního království. Analýza struktury a výbavy jmenovaných hrobek a jejich srovnání tvoří i jádro předložené diplomové práce.

Diplomantem předložená analýza je velmi zdařilá, k čemuž přispívá i jasné stanovení si cílů a východisek, uvedených v úvodu. Autor nejprve suverénně shrnuje protichůdné argumenty výše zmíněných badatelů a následně poukazuje na jejich určitou problematičnost a především na selektivní užití archeologických a v menší míře i písemných pramenů, jimiž dotýční argumentují ve prospěch svých tvrzení. Zcela správně si pak stanovuje za cíl otestovat platnost obou teorií na všech hrobkách, na nichž staví jedna či druhá teorie. K tomu mu slouží vyhodnocení celkové struktury hrobky, složení hrobové výbavy a jejího rozmístění v hrobce. V této – stěžejní – části práce prokazuje diplomant svoji schopnost přistupovat kriticky k obecněji uznávaným názorům, stejně jako schopnost práce s původními čínskými publikacemi archeologických lokalit a formulování originálních závěrů na základě vlastní analýzy. Rozbor hrobek je proveden pečlivě a diplomant dospívá k řadě vlastních dílčích tvrzení, které mají dobré opory ve zpracovávaném materiálu. Některé by samozřejmě mohly být předmětem diskuze, nicméně obecný závěr archeologické části, že oběma diskutovaným teoriím lze těžko přisuzovat obecnou platnost, stejně jako to, že jejich proponenti poněkud přeceňují výpovědní schopnosti archeologického materiálu ohledně představ o posmrtném životě, je přesvědčivě zdůvodněn a lze s ním plně souhlasit. Oprávněné je rovněž autorovo tvrzení, že strukturu hrobek a složení hrobové výbavy spíše než představy o posmrtné existenci ovlivňovaly faktory společenské.

Ke stejným závěrům pak diplomant dospívá na základě vybraných textů vztahujících se k pohřebním obřadům, případně k představám o záhrobním životě, a pocházejících ze stejné epochy. Část práce věnovaná této problematice možná působí ve srovnání s předchozí pečlivou analýzou archeologických pramenů poněkud nahozeněji, nicméně i zde autor prokazuje schopnost kritické práce s prameny a formulování vlastních závěrů na jejich základě, aniž by se dopouštěl chybných nebo výrazně problematických tvrzení. Svod relevantních pasáží ze starověkých textů opět ukazuje, že průběh pohřebních obřadů byl určován spíše společenskými faktory nežli duchovními představami. S tímto – vzhledem k původnímu zadání práce možná poněkud překvapivým výsledkem – mi nezbývá než souhlasit a s potěšením konstatovat, že k analogickým závěrům dospívají pokusy o souborné vyhodnocení archeologických a písemných pramenů k pohřebnímu ritu i v jiných částech světa.

Z hlediska formálního a jazykového je práce rovněž zdařilá, má jasnou a logickou strukturu a je napsána čtivým a kultivovaným jazykem; pouze někdy se objeví překlepy, stylistické neobratnosti či ne vždy úplně konzistentní užití složitých a zjednodušených znaků. Je třeba také vyzdvihnout obsáhlou a kvalitní obrazovou přílohu a její provázanost s vlastním textem.

Vzhledem k výše uvedeným kvalitám považuji práci p. Dmitrije Solaniče za plně splňující požadavky kladené na práci diplomovou a navrhuji její hodnocení výbornou.

V Praze dne 7. 6. 2018

Mgr. Jakub Maršálek Ph.D.